

det skarpt frem. Saaledes er Forholdet. Gælden er forøget med 1,000 Millioner, men paa den anden Side er Forøgelsen af vore Værdier flere Gange større, det kan paavises med bestemte Tal. Naturligvis var det bedre, om vi havde gjort alle disse Fremskridt og alligevel var gældfri, men Forholdet er nu en Gang, at man ikke baade kan spise sin Kage og beholde den alligevel. Vil man Fremskridtene, maa man ogsaa tage Vølgerne, og Fremskridtet har været saa stort, at det har været umuligt for Folket og navnlig for Landbruget, hvor jo Kapitalopsamlingen foregaar forholdsvis langsomt, i saa kort Tid at tilvejebringe det fornødne Overskud til Betaling af Gælden. For den overvejende Del af Gældens Vedkommende ser jeg ingen Fare, $\frac{3}{4}$ ere, som sagt, faste Laan, der ikke kunne opsiges. Men dermed vil jeg ikke nægte, og jeg har ogsaa fremhævet det i mine tidligere Bemærkninger, at der er en Fare og en Vanskelighed i Situationen, og den ligger i den Retning, som det ærede Medlem paa-pegede, at en stor Del af Gælden til Udlandet er løs Gæld, Vekselgæld, Boggæld, Blankokredit o. l. Jeg husker ikke nøje, hvor meget det er, men jeg tror, det er omtrent $\frac{1}{4}$ af den samlede Gæld. Der ligger den store Fare ogsaa for Statens Vedkommende, særlig da Forholdene paa mange Maader ere spændte. Skulde der af indre eller ydre Grunde komme en Katastrofe, staa vi der, saa ere vi magtesløse, saa have vi ikke disponible Midler. Vi have disponibel Gæld, desværre store Beløb, og Statskassen er helt optagen. Der er en Fare. Jeg skal ikke nægte, at jeg, ligesom det ærede kongevalgte Medlem (Estrup), gerne vilde lægge Hans Eksdellence Finansministeren meget paa Hjerte, sa snart det lader sig gøre, at faa den løse Gæld konverteret, selv om det skulde koste os en Del. Hvis udenlandske Bankiers skulde gøre Vanskeligheder, saa ender jo andre Former for Gæld end just Vitselgæld eller Bankierlaan. Der er forskellige Former, Subskriptionslaan, Kreditbæser. Disse kunne godt løbe længere en som sidst to Aar. I England har man ha Kreditbeviser, der have løbet paa 10 Aar, og man har haft Kreditbeviser, der have løbt paa 40 Aar. Hvis den højtærede Minister kan faa de udenlandske Bankiers til at komme med et acceptabelt Tilbud, vil jeg henstille til ham, om det ikke vilde være klogt baade for Statskassen og Landet i Almindelighed at tilvejebringe Midler der vare fastere end disse Veksellaan.

Jeg skal saa gaa over til at omtale

de andre Forhold. Jeg beder undskyldte, om jeg skulde komme til ikke at svare paa alle de fremkomne Indvendinger. Det er blevet sagt, at det er urigtigt af mig at sammenligne Aaret 1890 med den senere Tid, fordi hos os Stigningen i Skatterne først var kommen i dette Aarhundrede. Det er meget rigtigt, men det er meget vanskeligt at tilvejebringe Talstørrelser for Kommunernes Gæld i tidligere Tid, dem, jeg har, ere fra et Skrift, jeg udgav den Gang; men det var nu ikke muligt at skaffe andre Tal end dem fra 1890. Og jeg vil gerne tilføje, at det var maaske ikke saa galt at tage dem, som det kunde se ud til. For medens Fremgangen i de andre Lande er gaaet regelmæssigt i alle de 20 Aar, var det hos os saaledes, at der var nogenlunde Stilstand, og der kom først Bevægelse efter Systemskiftet. Den Stilstand, der havde været tidligere, maatte nu indhentes, da der kom en Regering, der stod i et godt Forhold til Rigsdagen. Derved kom der en Ujævnhed i Bevægelsen. Dette med Hensyn til 1890.

Saa spurgte det ærede kongevalgte Medlem mig, om det altid var rigtigt, at de indirekte Skatter vendte, som der blev sagt, den tunge Ende nedad, og at de vare saa ulige eller rettere sagt saa lige, at de krævede Supplement for at blive retfærdige. Dertil vil jeg svare: Ja, i de fleste Tilfælde er det saa, og navnlig i en Situation som den nuværende, hvor man forlanger Skat paa Øl og Brændevin, er det nødvendigt at kræve et Supplement. Naar jeg hverken drikker Øl eller Brændevin, saa er det meget behageligt for mig at skulle slippe for den Skat og langt ubehageligere, at jeg skal give et meget betydeligt Bidrag — eller at jeg skal være saa heldig at skulle give et meget betydeligt Bidrag — i Form af Indkomstskat. Derimod maa jeg give det ærede Medlem Ret paa et andet Punkt, nemlig deri, at de indirekte Skatter kunne paa-lægges saaledes, at de blive nogenlunde retfærdige, og netop i det Land, han nævnedes, Frankrig, nærmer man sig til det og mere end hos os. Men det skyldes en Ejen-dommelighed ved det franske Skattesystem, der i øvrigt ogsaa er blevet nævnt her, nemlig Regalesystemet. Tobakregalet indbringer vist 400—500 Millioner om Aaret — jeg husker ikke Tallet, saa jeg vil ikke gerne have det citeret, men det indbringer et overordentlig stort Beløb. Staten har derved i sin Magt at sætte Prisen paa Tobak, Cigarer o. s. v. efter Kvaliteten. De Herrer, der have rejst i Frankrig, ville